

NOTA DE FUNDAMENTARE
la proiectul legii pentru modificarea Legii nr. 230/2022
privind dreptul de autor și drepturile conexe
(consolidarea cadrului normativ aplicabil dreptului de autor și drepturilor conexe)

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ
Proiectul legii pentru modificarea Legii nr. 230/2022 privind dreptul de autor și drepturile conexe (<i>consolidarea cadrului normativ aplicabil dreptului de autor și drepturilor conexe</i>) a fost elaborat de către Ministerul Justiției în comun cu Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală (în continuare - AGEPI).
2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ
2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ
La nivel de document de politici, necesitatea elaborării proiectului <i>legii pentru modificarea Legii nr. 230/2022 privind dreptul de autor și drepturile conexe</i> constituie o prioritate inclusă în <i>Programul național de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană pentru anii 2025-2029</i>, aprobat prin <i>Hotărârea Guvernului nr. 306/2025 – (acțiunea normativă nr. 5 din Capitolul 7 ”Dreptul proprietății intelectuale” Clusterul 2 ”Piața internă”)</i>. Conform raportului Comisiei Europene din anul 2025, s-a constatat că Republica Moldova are un nivel înalt de aliniere la acquis-ul comunitar în domeniul dreptului de autor și drepturilor conexe. Totodată, a încurajat alinierea completă cu directivele europene în domeniu. În context, elaborarea prezentului proiect are drept scop: - transpunerea prevederilor actelor relevante ale Uniunii Europene în domeniu (12 Directive UE și 1 Regulament UE); - perfecționarea cadrului normativ național privind protecția și gestiunea dreptului de autor și a drepturilor conexe, în conformitate cu noile necesități din domeniu și cu standardele internaționale; - sporirea transparenței activității organizațiilor de gestiune colectivă; - executarea Hotărârii Curții Constituționale nr. 7 din 10.06.2025 privind controlul de constituționalitate a unor prevederi din Legea nr. 230 din 28 iulie 2022 privind dreptul de autor și drepturile conexe.
2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative
Drepturile de autor reprezintă temelia economică a industriei creative, stimulând inovarea, activitatea creativă, investițiile și producția. Astfel, dreptul de autor și drepturile conexe reprezintă un mijloc important pentru asigurarea recompensării activităților din sectorul creativ. Cadrul normativ național care asigură protecția acestor drepturi îl constituie Legea nr. 230/2022 privind dreptul de autor și drepturile conexe (<i>în continuare - Legea nr. 230/2022</i>), în vigoare din data de 09.10.2022. Concomitent, Legea menționată reglementează gestiunea dreptului de autor și a drepturilor conexe, organizarea și funcționarea organizațiilor de gestiune colectivă, precum și procedurile și mijloacele de reparare aplicabile în cazul încălcării dreptului de autor și drepturilor conexe. Legea nr. 230/2022 a instituit un șir de garanții pentru titularii dreptului de autor și titularii drepturilor conexe (<i>în continuare - titulari de drepturi</i>), noi reguli de exercitare a gestiunii colective, care să asigure transparența activității organizațiilor de gestiune colectivă, precum și noi reguli de stabilire a remunerațiilor datorate titularilor de drepturi pentru utilizarea operelor lor. Prin Legea menționată, a fost asigurată transpunerea parțială a 13

Directive UE din domeniu, având menirea de a oferi un grad ridicat de protecție titularilor de drepturi, prin instituirea unui cadru legal care oferă posibilitatea valorificării operelor și altor obiecte protejate de aceste drepturi, de la stabili un mecanism clar de colectare, repartizare și achitare a remunerației de către organizațiile de gestiune colectivă și responsabilizarea tuturor părților implicate în acest proces.

Prin prezentul proiect de act normativ se propun amendamente la Legea nr. 230/2022, respectiv, în scopul armonizării depline a acestora cu reglementările normative ale UE, în calitate de stat aspirant la integrarea în Uniunea Europeană și parte a Acordului de Asociere cu Uniunea Europeană.

În concluzie, prin proiectul *legii pentru modificarea Legii nr. 230/2022 privind dreptul de autor și drepturile conexe (consolidarea cadrului normativ aplicabil dreptului de autor și drepturilor conexe)* se impune perfecționarea sistemului național de protecție a dreptului de autor și a drepturilor conexe, inclusiv a sistemului de gestiune colectivă a acestor drepturi, în scopul asigurării corespunderii legislației naționale pe acest segment cu actele UE, după cum urmează:

- Directiva 93/83/CEE a Consiliului din 27 septembrie 1993 privind coordonarea anumitor norme referitoare la dreptul de autor și drepturile conexe aplicabile difuzării de programe prin satelit și retransmisiei prin cablu;

- Directiva 96/9/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 11 martie 1996 privind protecția juridică a bazelor de date;

- Directiva 2001/29/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 22 mai 2001 privind armonizarea anumitor aspecte ale dreptului de autor și drepturilor conexe în societatea informațională;

- Directiva 2004/48/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 29 aprilie 2004 privind respectarea drepturilor de proprietate intelectuală (text cu relevanță pentru SEE);

- Directiva 2006/115/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 12 decembrie 2006 privind dreptul de închiriere și de împrumut și anumite drepturi conexe dreptului de autor în domeniul proprietății intelectuale (versiune codificată);

- Directiva 2006/116/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 12 decembrie 2006 privind durata de protecție a dreptului de autor și a anumitor drepturi conexe (versiune codificată);

- Directiva 2009/24/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 23 aprilie 2009 privind protecția juridică a programelor pentru calculator (versiune codificată) (text cu relevanță pentru SEE);

- Directiva 2012/28/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 25 octombrie 2012 privind anumite utilizări permise ale operelor orfane (text cu relevanță pentru SEE);

- Directiva (UE) 2017/1564 a Parlamentului European și a Consiliului din 13 septembrie 2017 privind anumite utilizări permise ale anumitor opere și ale altor obiecte ale protecției prin drept de autor și drepturi conexe în beneficiul persoanelor nevăzătoare, cu deficiențe de vedere sau cu dificultăți de citire a materialelor imprimate și de modificare a Directivei 2001/29/CE privind armonizarea anumitor aspecte ale dreptului de autor și drepturilor conexe în societatea informațională;

- Directiva (UE) 2019/789 a Parlamentului European și a Consiliului din 17 aprilie 2019 de stabilire a normelor privind exercitarea dreptului de autor și a drepturilor conexe, aplicabile anumitor transmisii online ale organismelor de radiodifuziune și anumitor retransmisii ale programelor de televiziune și radio și de modificare a Directivei 93/83/CEE a Consiliului (text cu relevanță pentru SEE);

- Directiva 2014/26/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 februarie 2014 privind gestiunea colectivă a drepturilor de autor și a drepturilor conexe și acordarea de

licențe multiteritoriale pentru drepturile asupra operelor muzicale pentru utilizare online pe piața internă (text cu relevanță pentru SEE);

– Directiva (UE) 2019/790 a Parlamentului European și a Consiliului din 17 aprilie 2019 privind dreptul de autor și drepturile conexe pe piața unică digitală și de modificare a Directivelor 96/9/CE și 2001/29/CE (text cu relevanță pentru SEE);

- Regulamentul (UE) 2017/1563 al Parlamentului European și al Consiliului din 13 septembrie 2017 privind schimbul transfrontalier între Uniune și țările terțe de exemplare în format accesibil ale anumitor opere și ale altor obiecte ale protecției prin drept de autor și drepturi conexe în beneficiul persoanelor nevăzătoare, cu deficiențe de vedere sau cu dificultăți de citire a materialelor imprimate.

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Obiectivul sistemului aplicabil dreptului de autor și drepturilor conexe constă în protecția creațiilor titularilor de drepturi, asigurând totodată un echilibru corect între interesele acestora și accesul publicului la cultură și educație. Prin protecția creațiilor titularilor de drepturi, pe lângă recunoașterea și respectarea drepturilor morale, se are în vedere și respectarea drepturilor patrimoniale, utilizarea legitimă a operelor și achitarea remunerațiilor corespunzătoare pentru această utilizare.

Protecția acestor drepturi prezintă o importanță semnificativă, atât pentru titulari, cât și pentru dezvoltarea economică, stimularea industriilor creative și progresul cultural general al societății.

În special, proiectul în cauză își propune realizarea obiectivului prioritar ce ține de consolidarea sistemului național de protecție a dreptului de autor și a drepturilor conexe racordat la standardele UE.

Republica Moldova, în calitate de stat aspirant la procesul de integrare în Uniunea Europeană și parte a Acordului de Asociere cu Uniunea Europeană, are obligația de a asigura conformitatea deplină cu acquis-ul Uniunii Europene, precum și de a institui un cadru juridic armonizat și eficient, care să garanteze protecția adecvată a dreptului de autor și a drepturilor conexe, gestiunea acestor drepturi, contribuind astfel la stimularea creativă, la consolidarea încrederii utilizatorilor de opere și alte obiecte protejate și la creșterea gradului de transparență a activității entităților ce gestionează dreptul de autor și drepturile conexe.

În contextul dat, prin transpunerea actelor UE menționate supra, se consideră esențială asigurarea unui cadru normativ complet privind protecția dreptului de autor și drepturilor conexe, inclusiv gestiunea acestora.

- *Directiva 93/83/CEE a Consiliului din 27 septembrie 1993 privind coordonarea anumitor norme referitoare la dreptul de autor și drepturile conexe aplicabile difuzării de programe prin satelit și retransmisiei prin cablu* stabilește un set de reguli pentru a facilita difuzarea transfrontalieră a programelor prin satelit și retransmisia prin cablu pe piața unică a UE, îmbunătățind astfel disponibilitatea transfrontalieră a programelor de radio și televiziune.

Legea nr. 230/2022 conține reglementări ce au asigurat transpunerea Directivei 93/83 CEE (de ex. art. 11, 42, 43, 45, 73, 79 etc.), respectiv, recunoaște dreptul patrimonial exclusiv al autorului sau al titularului dreptului de autor să permită sau să interzică utilizarea operei sale, inclusiv prin comunicarea publică a operei și retransmiterea prin cablu a acesteia, al interpretului de a autoriza sau de a interzice fixarea interpretării sau execuției sale și radiodifuzarea și comunicarea publică a interpretării sau a execuției sale, cu excepția cazului în care interpretarea sau execuția a fost deja fixată sau radiodifuzată, inclusiv în cazul fixărilor audiovizuale, a producătorului de fonograme de a autoriza sau de a interzice radiodifuzarea și comunicarea publică a propriilor fonograme, cu excepția celor publicate în scop comercial, precum și dreptul organizațiilor de radiodifuziune și de televiziune de a autoriza fixarea

propriilor emisiuni și servicii de programe de radiodifuziune sau de televiziune, indiferent dacă sunt difuzate cu sau fără fir, inclusiv prin cablu sau prin satelit.

În esență, modificarea propusă la acest capitol introduce reguli speciale de localizare juridică pentru transmisiile prin satelit provenite din state terțe (care nu sunt membre UE), stabilind cu precizie locul comunicării publice și responsabilitatea juridică (art. 74, 79). Din perspectiva Republicii Moldova în calitate de stat candidat la UE, precum și având în vedere dezvoltarea televiziunii și radioului transfrontalier, în special al transmisiunilor prin cablu și satelit, este necesar ca aceste acțiuni să se realizeze cu respectarea dreptului de autor și drepturilor conexe. Astfel, reglementările propuse răspund imperativului de a securiza drepturile titularilor într-un spațiu tehnologic transfrontalier, unde criteriile geografice clasice de localizare devin ineficiente.

- *Directiva 96/9/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 11 martie 1996 privind protecția juridică a bazelor de date* are drept obiectiv protecția juridică a bazelor de date și a dreptului sui generis.

La rândul său, potrivit Legii nr. 230/2022, bazele de date sunt protejate prin drept de autor, precum și dreptul producătorului unei baze de date care dovedește că a făcut o investiție substanțială din punct de vedere calitativ și/sau cantitativ în obținerea, verificarea sau prezentarea conținutului ei (dreptul sui generis). Astfel, baza de date este o culegere de opere, de date sau de alte elemente independente, dispuse sistematic sau metodic și accesibile în mod individual prin mijloace electronice sau de altă natură, iar dreptul *sui generis* este un drept de proprietate similar dreptului de autor, dar distinct de acesta. Acest drept există pentru a recunoaște investiția substanțială realizată pentru obținerea, verificarea sau prezentarea conținutului unei baze de date, chiar dacă acestea nu implică aspectul creativ care se reflectă în dreptul de autor.

Modificările esențiale la acest aspect vizează art. 48 și 53 din Legea nr. 230/2022. Aceste amendamente constau în transpunerea prevederilor ce țin de epuizarea drepturilor în ceea ce privește prima vânzare a unei copii a bazei de date, și anume acest principiu presupune un caracter regional și nu național (art. 5 din Directivă) cum este în prezent. Respectiv, în cazul primei vânzări a copiei bazei de date pe teritoriul unui stat membru al UE de către titularul dreptului sau cu consimțământul acestuia epuizează dreptul de a controla revânzarea copiei respective pe teritoriul UE, precum și extinderea calității de beneficiar ai protecției sui generis cetățenilor statelor membre ale UE și societăților comerciale care își au sediul sau activitatea în statele membre ale UE (art. 11 din Directivă).

- *Directiva 2001/29/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 22 mai 2001 privind armonizarea anumitor aspecte ale dreptului de autor și drepturilor conexe în societatea informațională* reglementează drepturile-cheie acordate titularilor de drepturi (dreptul de reproducere, dreptul de comunicare publică și dreptul de distribuire a operei), excepțiile și limitările privind aceste drepturi. De asemenea, aceasta armonizează protecția măsurilor tehnologice și a informațiilor referitoare la gestionarea drepturilor, sancțiunile și căile de atac. În mare parte, Legea nr. 230/2022 a asigurat transpunerea Directivei 2001/29. Totuși, sunt necesare operarea unor amendamente din perspectiva transpunerii integrale a cadrului normativ adoptat la nivelul UE.

Astfel, dreptul patrimonial al autorului sau titularului dreptului de autor de distribuire a operei presupune punerea în circulație, prin vânzare sau prin orice alt mod de transmitere în proprietate, cu titlu oneros ori gratuit, a originalului ori a copiilor unei opere sau a unor obiecte ale drepturilor conexe, precum și oferirea publică a acestora. Potrivit considerentului 28 din Directivă, “protecția dreptului de autor include dreptul exclusiv de a controla distribuția unei opere încorporate într-un bun corporal. Prima vânzare a originalului unei opere sau a unor copii ale acesteia în cadrul Comunității de către titularul dreptului de autor sau cu consimțământul acestuia epuizează dreptul de a controla revânzarea acestuia în cadrul

Comunității. Acest drept nu ar trebui epuizat prin vânzarea originalului sau a copiilor acestuia în afara Comunității de către titularul dreptului de autor sau cu consimțământul acestuia.” Prin urmare, în vederea asigurării unei armonizări depline a acestui drept, prin prezentul proiect, se propune ca dreptul de distribuție nu se epuizează odată cu prima vânzare sau cu primul model de transmitere de proprietate asupra originalului ori a copiilor unei opere pe teritoriul Uniunii Europene de către titularul de drepturi sau cu acordul acestuia (art. 3 din Lege).

Concomitent, în scopul transpunerii art. 6 din Directivă, se propun amendamente la art. 60 din Legea nr. 230/2002, în partea ce ține de măsurile tehnice de protecție. Acestea reprezintă o tehnologie sau dispozitiv proiectat pentru a preveni sau limita, în ceea ce privește operele sau alte obiecte protejate, actele neautorizate de titularii de drepturi sau de titularul dreptului *sui generis*. Modificarea propusă la acest capitol rezidă în faptul că respectivele măsuri nu se aplică operelor sau altor obiecte protejate puse la dispoziția publicului la cerere, conform unor clauze contractuale convenite între părți, astfel încât oricine să poată avea acces la aceste lucrări din orice loc și în orice moment.

- *Directiva 2004/48/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 29 aprilie 2004 privind respectarea drepturilor de proprietate intelectuală* stabilește un set de reguli, măsuri și proceduri menite să asigure respectarea efectivă a drepturilor de proprietate intelectuală, implicit a dreptului de autor și a drepturilor conexe, garantând astfel un nivel uniform de protecție.

Legea nr. 230/2002 conține un capitol separat destinat asigurării respectării drepturilor (Cap. XIV, art. 109-121), anterior fiind transpusă practic integral Directiva 2004/48. Modificările de esență ale Legii nr. 230/2002 în acest context, vizează amendarea art. 110 (transpunerea art. 4 din Directivă), în partea ce ține de concretizarea persoanelor/entităților ce sunt în drept să solicite aplicarea măsurilor, procedurilor și mijloacelor de apărare a drepturilor titularilor de drepturi, acestea fiind inclusiv structurile comune de colectare și entitățile de gestiune independente. De menționat că, atribuirea dreptului acestor entități de a solicita aplicarea măsurilor de apărare a drepturilor titularilor rezidă din misiunea și scopul acestor entități, cel de a asigura/eficientiza procesul de colectare a remunerațiilor datorate titularilor de drepturi, în cazul structurilor comune de colectare, precum și cel de a gestiona drepturi de autor și drepturi conexe, în cazul entităților de gestiune independente.

Suplimentar, prin proiectul de lege se propune modificarea art. 114, în scopul transpunerii art. 9 din Directiva 2004/48 ce ține de aplicarea măsurilor de asigurarea acțiunii de către instanța de judecată.

- *Directiva 2006/115/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 12 decembrie 2006 privind dreptul de închiriere și de împrumut și anumite drepturi conexe dreptului de autor în domeniul proprietății intelectuale*, conține reguli de armonizare privind dreptul de închiriere, dreptul de împrumut și anumite drepturi conexe, pentru a oferi un nivel mai ridicat de protecție pentru proprietatea literară și artistică.

Potrivit art. 11 din Legea nr. 230/2002, dreptul de împrumut și dreptul de închiriere a operei reprezintă drepturi patrimoniale ale autorului și titularului dreptului de autor. Astfel, *împrumutul* presupune punerea la dispoziție în scopul utilizării, pentru o perioadă limitată de timp și fără obținerea unui avantaj economic sau comercial direct sau indirect, a unei opere sau a unui obiect de drept conex, atunci când aceasta se realizează prin intermediul unor unități accesibile publicului, iar *închirierea* presupune punerea la dispoziție în scopul utilizării, pentru o perioadă limitată de timp și pentru obținerea unui avantaj economic sau comercial, direct sau indirect, a unei opere sau a unui obiect de drept conex. În raport cu aceste drepturi, se propun amendamente ce țin de epuizarea drepturilor și anume, potrivit art. 1 din Directiva 2006/115, acestea nu se epuizează prin distribuirea de originale și de copii de opere protejate prin drept de autor și obiecte ale drepturilor conexe.

Suplimentar, sub aspect conceptual cu referire la dreptul de împrumut, prin proiectul de lege, se propune expunerea într-o nouă redacție a art. 77 în partea ce de reglementarea excepțiilor de la acest drept.

Per general, dreptul de împrumut public este dreptul patrimonial exclusiv al autorilor sau titularilor dreptului de autor de a fi remunerați pentru împrumutarea operelor lor (de ex. cărți) prin intermediul bibliotecilor sau a altor instituții deschise publicului. Acesta are rolul de a compensa autorii pentru pierderile de vânzări cauzate de faptul că publicul preferă să împrumute operele gratuit în loc să le cumpere. Respectiv, autorii nu pot interzice bibliotecilor să împrumute operele, dar au dreptul legal la o remunerație.

Conform art. 6 din Directiva 2006/115, *“Statele membre pot deroga de la dreptul exclusiv pentru împrumutul public prevăzut la articolul 1, cu condiția ca cel puțin autorii să obțină o remunerație în temeiul acestui împrumut. Statele membre au libertatea de a determina această remunerație, luând în considerare obiectivele lor de promovare culturală. În cazul în care statele membre nu aplică dreptul exclusiv de împrumut prevăzut la articolul 1 cu privire la fonograme, filme și programe pentru calculator, acestea introduc o remunerație, cel puțin pentru autori. **Statele membre pot excepta anumite categorii de unități de la plata remunerației menționate la alineatele (1) și (2).**”*

Prin urmare, în partea ce ține de reglementarea excepțiilor de la dreptul de împrumut prin proiectul de lege, este permis, fără consimțământul autorului sau al titularului de drepturi, împrumutul public efectuat prin bibliotecă, dar cu plata unei remunerații.

Potrivit art. 6 alin. (2) și alin. (2¹) din Legea cu privire la biblioteci nr. 160/2017, în cadrul sistemului național de biblioteci își desfășoară activitatea următoarele tipuri de biblioteci: a) biblioteci naționale; b) biblioteci publice; c) biblioteci din instituții de învățământ; d) biblioteci specializate. După forma de constituire, bibliotecile sunt: a) biblioteci de drept public; b) biblioteci de drept privat.

Astfel, pornind de la principiul asigurării dreptului a educație la toate nivelurile, se propune ca această remunerație să nu se datoreze în cazul în care împrumutul este realizat prin bibliotecile din instituțiile de învățământ publice, definite conform Codului educației și ale Legii nr.160/2017 cu privire la biblioteci.

În ceea ce privește remunerația pentru împrumutul public efectuat de bibliotecile de drept public, se propune ca aceasta să se compenseze din bugetul de stat prin intermediul Ministerului Culturii, iar mecanismul în acest sens, să fie stabilit de Guvern. Referitor la bibliotecile de drept privat, se propune ca cuantumul remunerației pentru împrumutul public efectuat de către această categorie de biblioteci, să se stabilească prin negocieri, în cuprinsul unei metodologii, conform procedurii prevăzute de art. 99-101.

Implicarea Ministerului Culturii în procesul compensării de către stat a remunerației pentru împrumutul de opere realizat de către bibliotecile de drept public, se justifică prin prerogativele atribuite ministerului de art. 15 din Legea nr.160/2017 cu privire la biblioteci, în calitatea sa de autoritate publică centrală, printre cele mai importante fiind: coordonarea și promovarea politicii statului în domeniul de activitate a bibliotecilor; coordonarea și monitorizarea activității sistemului național de biblioteci; monitorizarea procesului de implementare a legislației în domeniul activității bibliotecilor; etc.

Subsidiar, de menționat că în procesul elaborării propunerii de amendare a art. 77 din Legea nr. 230/2022, s-a ținut cont inclusiv de cadrul normativ al Uniunii Europene și bunele practici internaționale în domeniu, care se regăsesc inclusiv în Studiul comparativ privind dreptul de împrumut public, ce poate fi accesat pe site-ul web al Organizației Mondiale a Proprietății Intelectuale¹, precum și de discuțiile ce au avut loc în cadrul Atelierul național privind dreptul de împrumut public, organizat în perioada 23–24 aprilie 2026, de către AGEPI

¹ https://www.wipo.int/edocs/mdocs/copyright/en/sccr_45/sccr_45_7_rev.pdf

cu suportul Proiectului Uniunii Europene „Consolidarea drepturilor de proprietate intelectuală – Extindere și Vecinătate” (EU4IP) și al Proiectului „Swiss PartnersHIP Moldova” și care a avut ca obiectiv identificarea celor mai potrivite soluții pentru implementarea dreptului de împrumut public în Republica Moldova².

Suplimentar, în partea ce ține de epuizarea drepturilor, în scopul transpunerii art. 9 din Directivă, prin prezentul proiect se propune modificarea art. 40, în sensul precizării că dreptul de distribuire al interpreților, al producătorilor de fonograme, al producătorilor de videograme și al organizațiilor de radiodifuziune și televiziune nu se epuizează în cadrul unui stat membru al Uniunii Europene, cu excepția cazului în care prima vânzare a obiectului lor în cadrul acestui stat se face de către titularul de drepturi sau cu consimțământul acestuia.

– *Directiva 2006/116/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 12 decembrie 2006 privind durata de protecție a dreptului de autor și a anumitor drepturi conexe (versiune codificată)* are obiectivul de a uniformiza și armoniza la nivel european durata de protecție a dreptului de autor și a anumitor drepturi conexe.

Modificările esențiale la Legea nr. 230/2022 ce au drept scop transpunerea Directivei 2006/116 presupun completarea acesteia cu noțiunea de „film” și, corespunzător amendarea art. 46 prin reglementarea termenelor de protecție a primei fixări a unui film, precum și aplicarea termenelor de protecție a dreptului de autor și drepturilor conexe în raport cu cetățenii statelor membre ale UE (art. 13).

– *Directiva 2009/24/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 23 aprilie 2009 privind protecția juridică a programelor pentru calculator (versiune codificată) (text cu relevanță pentru SEE)* conține reguli privind asigurarea protecției juridice a programelor pentru calculator (software) prin intermediul dreptului de autor, oferind un cadru uniform în toate țările Uniunii Europene. Prin prezentul proiect de act normativ, amendamentele principale în partea ce vizează transpunerea Directivei 2009/24, constau în concretizarea noțiunii de “program pentru calculator” și concretizarea regimului de epuizarea a dreptului asupra programului pentru calculator.

Potrivit Legii nr. 230/2022, programele pentru calculator sunt protejate prin drept de autor în calitate de opere literare. Noțiunea acestui tip de opere presupune expresia unui program, programe de aplicație și sisteme de operare, exprimate în orice fel de limbaj, fie în cod-sursă sau cod-obiect, precum și materialul de concepție pregătit. Ideile, procedeele, metodele de funcționare, conceptele matematice și principiile care stau la baza oricărui element dintr-un program pentru calculator, inclusiv acelea care stau la baza interfețelor lui, algoritmii și limbajele de programare nu sunt protejate.

În ceea ce privește regimul de epuizare a dreptului asupra programului pentru calculator, de menționat că, drepturile patrimoniale de autor conferă titularului de drepturi posibilitatea de a permite sau a interzice utilizarea acestuia de către terți prin mai multe acțiuni. Totuși, aceste drepturi sunt limitate prin regimul epuizării, potrivit căruia, după prima vânzare a copiei unui program pentru calculator de către titularul dreptului sau cu consimțământul acestuia, drepturile exclusive nu mai pot fi invocate pentru a împiedica vânzarea sau distribuirea ulterioară a acestuia. La acest capitol, redacția în vigoare a art. 25 alin. (2) din Legea nr. 230/2022 stabilește un regim de epuizare limitat teritorial la nivelul Republicii Moldova, fapt care creează impedimente privind integrarea în piața internă a UE.

Prin urmare, în scopul transpunerii art. 4 alin. (2) din Directiva 2009/24/CE, se propune modificarea art. 25 alin. (2) din Legea nr. 230/2022 în sensul precizării că prima vânzare a copiei unui program pentru calculator pe teritoriul unui stat membru al Uniunii Europene sau al unei părți la Acordul privind Spațiul Economic European de către titularul dreptului sau cu

² <https://agepi.gov.md/ro/news/dreptul-de-%C3%AEmprumut-public-%C3%AEen-centrul-discu%C8%9Biilor-la-un-atelier-na%C8%9Bional-organizat-la-chi%C8%99in%C4%83u>

consimțământul acestuia epuizează dreptul de distribuire a acestei copii în cadrul Uniunii Europene sau Spațiului Economic European, cu excepția dreptului de a controla închirierile ulterioare ale programului pentru calculator sau ale unei copii a acestuia.

– *Directiva 2012/28/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 25 octombrie 2012 privind anumite utilizări permise ale operelor orfane*, are drept scop promovarea digitalizării și accesului legal online în cadrul UE la operele orfane incluse în colecțiile bibliotecilor, instituțiilor de învățământ, muzeelor, arhivelor, instituțiilor publice în domeniul cinematografiei și ale organizațiilor publice de radiodifuziune și televiziune. În sensul Legii nr. 230/2022, *opera orfană* este opera protejată prin drept de autor sau fonogramă, pentru care nu este identificat niciun titular al dreptului de autor sau al drepturilor conexe sau, chiar dacă unul sau mai mulți dintre titulari sunt identificați, niciunul nu este localizat în pofida efectuării și înregistrării unei căutări diligente a acestora. În redacția Legii nr. 329/2023, Directiva 2012/28/UE a fost transpusă parțial în Legea nr. 230/2022. Respectiv, prin prezentul proiect de act normativ se propun amendamente ce vin să transpună integral această Directivă și care, conceptual presupun recunoașterea statutului de operă orfană pentru operele și fonogramele protejate prin dreptul de autor sau prin drepturile conexe și care au fost publicate pentru prima dată într-un stat membru al Uniunii Europene sau, în absența publicării, care au fost puse sub o altă formă la dispoziția publicului pentru prima dată într-un stat membru al Uniunii Europene (art. 22¹).

Corespunzător, se propun amendamente și în partea ce ține de căutarea diligentă a operei sau a fonogramei, înainte de a-i atribui statutul de operă orfană, și anume aceasta se efectuează în statul membru al Uniunii Europene în care opera a fost publicată pentru prima dată sau, în absența publicării, în statul membru în care opera a fost pusă la dispoziția publicului pentru prima dată. În cazul operelor audiovizuale, căutarea diligentă se efectuează într-un stat membru al Uniunii Europene în care producătorul operei își are sediul sau reședința obișnuită. Totodată, dacă există indicii că s-ar putea găsi informații relevante cu privire la titularii de drepturi în alte țări, se consultă, de asemenea, sursele de informații disponibile din țările respective (art. 22²).

Astfel, este oportună stabilirea unei abordări armonizate cu privire la această căutare diligentă, pentru a se asigura un nivel ridicat de protecție a drepturilor de autor și a drepturilor conexe în cadrul Uniunii Europene. La fel, această propunere se justifică prin necesitatea evitării suprapunerii eforturilor de căutare a unei asemenea categorii de opera sau fonograme. Din același considerent, se propune reglementarea mecanismului inclusiv ce ține de asigurarea evidenței căutării diligente de către instituțiile ce au dreptul să dețină în colecțiile lor opere orfane, precum și comunicarea informației relevante în acest sens AGEPI, care la rândul său, să o comunice Oficiului Uniunii Europene pentru Proprietate Intelectuală, pentru a fi înregistrate în baza de date online, accesibilă publicului, creată și administrată de către acesta.

Prin urmare, amendamentele propuse în vederea transunerii integrale a Directivei 2012/28/UE vor asigura conservarea patrimoniului cultural, va spori valoarea colecțiilor de opere din punct de vedere al cercetării, inclusiv va facilita utilizarea de instrumente electronice de căutare și cercetare.

– *Directiva (UE) 2017/1564 a Parlamentului European și a Consiliului din 13 septembrie 2017 privind anumite utilizări permise ale anumitor opere și ale altor obiecte ale protecției prin drept de autor și drepturi conexe în beneficiul persoanelor nevăzătoare, cu deficiențe de vedere sau cu dificultăți de citire a materialelor imprimare și de modificare a Directivei 2001/29/CE privind armonizarea anumitor aspecte ale dreptului de autor și drepturilor conexe în societatea informațională și Regulamentul (UE) 2017/1563 al Parlamentului European și al Consiliului din 13 septembrie 2017 privind schimbul transfrontalier între Uniune și țările terțe de exemplare în format accesibil ale anumitor opere*

și ale altor obiecte ale protecției prin drept de autor și drepturi conexe în beneficiul persoanelor nevăzătoare, cu deficiențe de vedere sau cu dificultăți de citire a materialelor imprimate instituie norme privind utilizarea anumitor opere sau a altor obiecte protejate în exemplare în format accesibil fără consimțământul titularilor de drepturi, în beneficiul persoanelor nevăzătoare, cu deficiențe de vedere sau cu dificultăți de citire a materialelor imprimate în conformitate cu Tratatul de la Marrakesh.

De menționat că, prin Legea nr. 240/2017, Republica Moldova a ratificat Tratatul de la Marrakesh pentru facilitarea accesului la operele publicate al persoanelor nevăzătoare, cu deficiențe de vedere sau cu alte dificultăți de citire a materialelor imprimate, adoptat la 27 iunie 2013. Conform acestui tratat, statele au obligația de a prevedea excepții de la dreptul de autor și drepturile conexe sau limitări ale acestor drepturi în cazul realizării și difuzării de exemplare în format accesibil ale anumitor opere și altor obiecte ale protecției și în cazul schimbului transfrontalier al respectivelor exemplare.

Beneficiarii Tratatului de la Marrakesh sunt persoane nevăzătoare, persoane care au deficiențe de vedere ce nu pot fi corectate pentru a obține o funcție vizuală sensibil echivalentă cu cea a unei persoane fără astfel de deficiențe, persoane care au un handicap de percepție ori dificultăți de citire, inclusiv dislexie sau orice altă dizabilitate de învățare, care le împiedică să citească opere imprimate în aceeași măsură, în esență, ca persoanele fără astfel de dizabilități și persoane care suferă de o dizabilitate fizică ce le împiedică să țină în mână ori să manipuleze o carte sau să își concentreze privirea ori să își miște ochii astfel încât să poată citi, în măsura în care, ca urmare a acestor deficiențe sau dizabilități, acele persoane nu pot citi opere tipărite în aceeași măsură, în esență, ca o persoană care nu este afectată de astfel de deficiențe sau dizabilități.

Persoanele nevăzătoare, cu deficiențe de vedere sau cu dificultăți de citire a materialelor imprimate se confruntă în continuare cu numeroase obstacole care le împiedică să aibă acces la cărți și alte materiale imprimate care sunt protejate prin drept de autor și drepturi conexe. Necesitatea de a extinde numărul de opere și de alte obiecte ale protecției prin drept de autor care să fie disponibile în formate accesibile pentru aceste persoane, precum și de a îmbunătăți semnificativ circulația și difuzarea acestora a fost recunoscută la nivel internațional.

Prin urmare, actul internațional menționat supra impune statelor semnatare să adopte legi naționale care să încurajeze producerea cărților în formate accesibile (de ex. Braille, text electronic, audio sau tipărite cu caractere de mari dimensiuni), vizând persoanele nevăzătoare, cu deficiențe de vedere sau cu dificultăți de citire a materialelor imprimate. De asemenea, aceste legi ar trebui să faciliteze schimbul transfrontalier de asemenea obiecte fără consimțământul titularului de drepturi.

Astfel, Legea nr. 230/2022 conține prevederi ce asigură implementarea Tratatului de la Marrakesh și transpunerea Directivei (UE) 2017/1564, respectiv, excepții în beneficiul persoanelor nevăzătoare, cu deficiențe de vedere sau cu dificultăți de citire a materialelor imprimate, precum și obligațiile entităților autorizate să furnizeze servicii de educație, citire adaptivă sau acces la informații, însă nu conține reglementări ce țin de schimbul transfrontalier al operelor sau altor obiecte protejate în formate accesibile pentru aceste persoane.

În context, prin prezentul proiect de act normativ, se propun amendamente ce țin de transpunerea integrală a Directivei (UE) 2017/1564 și Regulamentului (UE) 2017/1563 prin completarea Legii nr. 230/2022 cu art. 59¹ ce vizează exportul și importul de exemplare în format accesibil, inclusiv schimbul transfrontalier cu statele terțe membre ale Tratatului de la Marrakesh.

Potrivit Legii nr. 230/2022, exemplarele în format accesibil reprezintă exemplarele de opere sau alte obiecte protejate realizate într-un mod sau într-o formă alternativă și care îi

permit persoanei beneficiare să aibă acces la opere sau alte obiecte ale protecției, inclusiv acces în condiții la fel de viabile și confortabile ca cele de care se bucură o persoană nevăzătoare, care are o deficiență de vedere, de percepție sau dificultăți de citire, sau care suferă de o deficiență fizică ce o împiedică să țină în mână ori să manipuleze o carte sau să își concentreze privire ori să își miște ochii într-o măsură care ar fi acceptabilă în mod obișnuit pentru citire.

Astfel, prin modificările propuse în proiect se asigură transpunerea integrală a Directivei (UE) 2017/1564 și Regulamentului (UE) 2017/1563 și se urmărește scopul de a se asigura o mai mare disponibilitate de exemplare de opere în format accesibil pentru persoanele beneficiare, inclusiv din perspectiva Republicii Moldova de stat membru al Uniunii Europene. Totodată, acest aspect ar reduce cererea de suprapunere a eforturilor depuse pentru a realiza exemplare în format accesibil ale aceleiași opere sau ale acelorași obiecte protejate pe teritoriul Uniunii Europene, generând astfel economii și câștiguri în materie de eficiență.

Suplimentar, pentru a garanta că exemplarele în format accesibil realizate de entități autorizate în orice stat membru al Uniunii Europene pot fi distribuite și sunt accesibile persoanelor beneficiare și entităților autorizate, precum și pentru a promova aceste schimburi transfrontaliere de exemplare și a facilita identificarea reciprocă a entităților autorizate și cooperarea între acestea, se propune ca entitățile autorizate să comunice voluntar AGEPI denumirea și datele de contact înainte de a desfășura activitățile de țin de realizarea de exemplare în format accesibil sau importul/exportul de aceste exemplare, iar AGEPI, la rândul său va comunica acestea informații Comisiei Europene, care le va publica online într-un punct central de acces la informații (propunerile de modificare a art. 4 și 59 din Legea nr. 230/2022).

– *Directiva (UE) 2019/789 a Parlamentului European și a Consiliului din 17 aprilie 2019 de stabilire a normelor privind exercitarea dreptului de autor și a drepturilor conexe, aplicabile anumitor transmisii online ale organismelor de radiodifuziune și anumitor retransmisii ale programelor de televiziune și radio* și de modificare a Directivei 93/83/CEE a Consiliului, anterior a fost transpusă parțial prin Legea nr. 230/2022. Scopul acestei directive rezidă în accesul pe o scară mai largă a programelor de televiziune și radio.

De altfel, programele de televiziune și radio reprezintă mijloace importante de promovare a diversității culturale și lingvistice și a coeziunii sociale și de sporire a accesului la informații, iar dezvoltarea tehnologiilor digitale și a internetului a transformat distribuția acestora.

Organizațiile de radiodifuziune și televiziune transmit zilnic multe ore de emisiuni și servicii de programe de radiodifuziune și televiziune. Programele respective includ o mare diversitate de conținut, cum ar fi opere audiovizuale, muzicale, literare sau grafice, protejate prin drept de autor sau drepturi conexe sau ambele. Acest lucru presupune drept rezultat un proces complex de obținere a drepturilor de la o multitudine de titulari de drepturi și pentru diferite categorii de opere și de alte obiecte protejate. Deseori, este necesar ca drepturile să fie obținute într-un interval scurt de timp, în special atunci când se realizează programe de știri sau de actualități.

Pentru ca serviciile online să fie puse la dispoziție transfrontalier, este necesar ca organizațiile de radiodifuziune și televiziune să dețină, pentru opere și alte obiecte protejate, drepturile necesare pentru toate teritoriile respective, fapt care extinde complexitatea procesului de obținere a drepturilor.

Prin urmare, prin proiectul de lege se propun amendamente ce urmăresc obiectivul de a asigura disponibilitatea transfrontalieră a programelor de televiziune și radio pe piața unică a Uniunii Europene.

Astfel, prin proiectul de lege se propune completarea Legii nr. 230/2022 cu art. 45¹ privind principiul țării de origine aplicabil serviciilor online auxiliare ale organizațiilor de radiodifuziune și televiziune și transmisia de programe prin introducere directă.

Introducerea acestui principiu are scopul de a facilita obținerea drepturilor pentru furnizarea serviciilor online auxiliare peste hotarele țării și vizează obținerea tuturor drepturilor necesare pentru ca organizația de radiodifuziune și televiziune să poată comunica public, reproduce sau să pună la dispoziția publicului emisiuni și servicii de programe de radiodifuziune sau de televiziune atunci când furnizează servicii online auxiliare. Ținând cont de particularitățile mecanismelor de finanțare și de acordare a licențelor pentru anumite opere audiovizuale, principiul țării de origine se limitează la emisiuni și servicii de programe de radiodifuziune sau de televiziune, care sunt emisiuni și programe de știri și actualități sau producții proprii finanțate integral de organizația de radiodifuziune și televiziune, dar nu se aplică programelor de televiziune cu referire la transmisiile evenimentelor sportive și ale operelor sau altor obiecte protejate incluse în acestea.

Prin serviciu online auxiliar se are în vedere un serviciu online care constă în furnizarea către public, de către sau sub controlul și responsabilitatea unei organizații de radiodifuziune și televiziune, de programe de radiodifuziune sau televiziune, simultan cu difuzarea lor de către organizația de radiodifuziune și televiziune sau în cursul unei perioade definite de timp după această difuzare, precum și a oricărui material care are caracter auxiliar în raport cu această difuzare.

– *Directiva 2014/26/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 februarie 2014 privind gestiunea colectivă a drepturilor de autor și a drepturilor conexe și acordarea de licențe multiteritoriale pentru drepturile asupra operelor muzicale pentru utilizare online pe piața internă* are ca obiectiv îmbunătățirea funcționării organizațiilor de gestiune colectivă a dreptului de autor și drepturilor conexe. De asemenea, aceasta facilitează acordarea de licențe pentru drepturile de autor în toată Uniunea Europeană cu privire la muzica disponibilă online.

În redacția Legii nr. 230/2022, Directiva 2014/26 a fost transpusă parțial, în mare parte, au fost transpuse prevederile ce țin de gestiunea colectivă a dreptului de autor și a drepturilor conexe, funcționarea entităților mandatate să reprezinte drepturile titularilor de drepturi. Respectiv, la etapa adoptării Legii nr. 230/2022, sub aspect conceptual nu au fost transpuse reglementările ce țin de acordarea de către organizațiile de gestiune colectivă a licențelor multiteritoriale pentru drepturile online asupra operelor muzicale, precum și cele ce țin de statutul entităților de gestiune independente.

Prin urmare, prin proiectul de lege se urmărește transpunerea integrală a Directivei 2014/26, fapt ce va spori și mai mult transparența activității organizațiilor de gestiune colectivă, precum și reglementa mecanismul cu privire la acordarea licențelor multiteritoriale, ce va oferi utilizatorilor/consumatorilor o mai mare posibilitate de alegere pentru a descărca muzică sau a o asculta în flux continuu (streaming) și pentru a încuraja dezvoltarea de noi modele de acces la muzică.

În esența sa, utilizarea operelor protejate prin dreptul de autor și drepturile conexe necesită acordarea de licențe de către diferiți titulari de drepturi, aceștia, având posibilitatea alegerii între gestiunea individuală sau colectivă prin intermediul organizației de gestiune colectivă a drepturilor deținute.

Deși un titular de drepturi poate opta pentru gestiunea drepturilor patrimoniale în mod individual, totuși, statutul de membru al unei organizații de gestiune colectivă asigură respectarea dreptului de autor și a drepturilor conexe, colectarea remunerațiilor pentru valorificarea acestor drepturi, precum și repartizarea sumelor cuvenite fiecărui titular de drepturi.

În cadrul unui sistem de gestiune colectivă, titularii de drepturi autorizează, la alegere, o organizație de gestiune colectivă pentru a le gestiona drepturile, categoriile de drepturi sau tipurile de opere și alte obiecte protejate, indiferent de naționalitatea, reședința sau domiciliul titularilor de drepturi, precum și revocă această autorizație; acordă licențe pentru utilizările necomerciale ale oricăror drepturi, categorii de drepturi sau tipuri de opere și alte obiecte protejate; beneficiază de remunerațiile ce i se cuvin pentru utilizarea creațiilor sale.

Astfel, esența funcționării oricărei organizații de gestiune colectivă constă în asigurarea legăturii între autori și utilizatorii operelor protejate, deoarece ele garantează, pe de o parte, autorilor achitarea remunerației pentru utilizarea operelor lor, iar pe de altă parte, facilitează activitatea utilizatorilor, deoarece printr-un singur acord achită remunerația datorată autorilor.

Este clar că prin sistemul de gestiune colectivă titularii de drepturi nu mai dețin decât un control indirect asupra unor aspecte ale exercitării drepturilor lor, dar dacă acest sistem funcționează corect, organizațiile de gestiune colectivă nu mai sunt doar un simplu „instrument eficace de colectare și repartizare a remunerațiilor”, dar au și sarcina de a asigura efectiv promovarea intereselor morale ale autorilor și apărarea intereselor lor patrimoniale.

Pe lângă avantajele oferite titularilor de drepturi, sistemul gestiunii colective oferă mari avantaje și utilizatorilor, care, în acest fel, pot avea ușor acces la operele de care au nevoie, de la o sursă unică, dat fiind faptul că gestiunea colectivă simplifică negocierile cu utilizatorii ca și controlul utilizărilor și colectarea remunerațiilor.

De menționat că, pe lângă activitatea organizațiilor de gestiune colectivă, Directiva 2014/26/UE conține prevederi și cu referire la **entitățile de gestiune independente**, ca parte a sistemului de gestiune colectivă.

Prin urmare, propunerile conceptuale ce asigură transpunerea integrală în legislația națională a Directivei 2014/26/UE vizează:

➤ *Reglementarea statutului entităților de gestiune independente, obligațiile și controlul activității acestora.*

Considerentul 16 din Directiva 2014/26/UE stipulează că „*titularii drepturilor ar trebui să aibă libertatea de a încredința gestiunea drepturilor lor unor entități de gestiune independente. Astfel de entități de gestiune independente sunt entități comerciale care diferă de organismele de gestiune colectivă, printre altele, deoarece nu sunt deținute sau controlate de către titularii de drepturi. Cu toate acestea, în măsura în care astfel de entități de gestiune independente desfășoară aceleași activități ca și organismele de gestiune colectivă, ar trebui să aibă obligația de a furniza anumite informații titularilor drepturilor de autor pe care îi reprezintă, organismelor de gestiune colectivă, utilizatorilor și publicului.*”

Prin urmare, prin proiectul de lege se propun amendamente ce reglementează inclusiv statutul entităților de gestiune independente, acestea fiind persoane juridice de drept privat cu scop lucrativ (comercial) autorizate prin contract să gestioneze drepturile de autor sau drepturile conexe în numele mai multor titulari de drepturi și în beneficiul colectiv al acestora, având ca scop unic sau principal ori ca unul dintre scopurile sale principale această activitate (art. 86¹).

Legea nr. 230/2022 reglementează mai multe tipuri de gestiune colectivă: obligatorie, extinsă, facultativă și pe bază de mandat special. În același timp, art. 70 și 78 din lege, identifică drepturile care pot fi supuse gestiunii colective obligatorii și gestiunii colective extinse, respectiv, prin intermediul organizațiilor de gestiune colectivă. Astfel, pentru a delimita clar aria de activitate a organizațiilor de gestiune colectivă de cea a entităților independente, se propune ca acestea din urmă să gestioneze drepturile recunoscute de Legea nr. 230/2022, cu excepția celor care cad sub incidența gestiunii colective obligatorii și gestiunii colective extinse.

Pentru a activa în calitate de entitate de gestiune independentă, aceasta va trebui inclusă într-o listă prin decizie a directorului AGEPI la care se vor anexa copiile autentificate

ale statutului și deciziei de înregistrare a persoanei juridice, documentul ce confirmă că directorul/administratorul nu este directorul unei organizații de gestiune colectivă sau declarația pe propria răspundere în acest sens, precum și datele de contact și contractele încheiate cu titularii de drepturi în vederea demonstrării legalității repertoriului gestionat. Lista entităților de gestiune independente care vor putea activa pe teritoriul Republicii Moldova se va ține de către AGEPI.

Obligațiile entităților de gestiune independente rezidă din același considerent, care a fost menționat supra, preponderent, acestea fiind obligații de transparență a activității respectivelor entități în raport cu titularii de drepturi, organizațiile de gestiune colectivă și utilizatorii.

În ceea ce privește controlul activității entității de gestiune independente, acesta practic are forma unui control special efectuat în baza unei sesizări înaintate AGEPI de autorii sau titularii de drepturi, utilizatori, organizații de gestiune colectivă sau orice altă persoană, care conține informații ce produc dubii rezonabile cu privire la respectarea obligațiilor stabilite în sarcina acestor entități.

➤ *Raportul anual de transparență.* Prevederile actuale ale art. 96 alin. (2) din Legea nr. 230/2022 au asigurat transpunerea într-o manieră parțială a prevederilor art. 22 și anexa la Directiva 2014/26/UE, fapt pentru care, se impune transpunerea integrală a acestor prevederi. În acest sens, pentru a consolida încrederea titularilor de drepturi, a utilizatorilor și a altor organizații de gestiune colectivă în gestionarea drepturilor, fiecare dintre aceste organizații trebuie să respecte cerințe specifice de transparență.

➤ *Reglementarea licențelor multiteritoriale pentru drepturile online asupra operelor muzicale.* În sectorul muzical online, în care gestiunea colectivă a drepturilor de autor la nivel teritorial rămâne la procedura standard, este esențială crearea unor condiții de natură să conducă la apariția unor practici cu eficacitate maximă pentru acordarea licențelor de către organizațiile de gestiune colectivă într-un context cu o componentă transfrontalieră tot mai pronunțată.

Prin licență multiteritorială se înțelege o licență privind dreptul de reproducere, de comunicare publică și de punere la dispoziția publicului a operei muzicale pentru utilizare online și care acoperă teritoriul a mai mult de un stat membru al Uniunii Europene. În același timp, prin operă muzicală licențiată multiteritorial pentru drepturile online se înțelege orice operă muzicală, inclusiv textul acesteia, precum și cea cuprinsă în opera audiovizuală.

Este oportun ca Legea nr. 230/2022 să prevadă un set de norme sau standarde (completarea Cap. XIII din lege cu o nouă secțiune) care să stabilească condițiile de bază pentru prestarea de către organizațiile de gestiune colectivă a serviciilor de acordare de licențe multiteritoriale pentru drepturile de autor asupra operelor muzicale pentru utilizare online, inclusiv asupra textelor.

Disponibilitatea unor informații exacte și cuprinzătoare privind operele muzicale, titularii de drepturi și drepturile pe care fiecare organizație de gestiune colectivă este autorizat să le reprezinte într-un anumit teritoriu este deosebit de importantă pentru un proces de acordare a licențelor eficient și transparent, pentru prelucrarea ulterioară a rapoartelor utilizatorilor și pentru facturarea prestatorilor de servicii, precum și pentru repartizarea sumelor datorate. Din acest motiv, organizațiile de gestiune colectivă care acordă licențe multiteritoriale pentru opere muzicale ar trebui să fie capabile să prelucreze astfel de date detaliate rapid și cu acuratețe.

Pentru ca datele privind repertoriul muzical pe care îl prelucrează să fie cât mai exacte, organizațiile de gestiune colectivă care acordă licențe multiteritoriale asupra operelor muzicale au obligația de a-și actualiza bazele de date în permanență și fără întârziere, conform necesităților. Corespunzător, o organizație de gestiune colectivă care nu acordă licențe multiteritoriale poate mandata o altă organizație să reprezinte repertoriul său.

În context, scopul principal al amendamentelor propuse constă în facilitarea accesului la muzică pe internet la nivelul întregii piețe unice europene, simplificarea procedurilor birocratice pentru utilizatori (cum ar fi platformele de streaming) și asigurarea transparenței pentru autorii și titularii de drepturi. Totodată, se vor reduce costurile de acordare a licențelor și a timpului necesar obținerii drepturilor, stimulând astfel dezvoltarea de servicii muzicale digitale la nivel european. Pentru autori se va oferi posibilitatea de a-și gestiona drepturile prin intermediul organizațiilor de gestiune colectivă care oferă cele mai bune condiții, asigurând o mai bună trasabilitate a utilizărilor online și plăți echitabile.

– *Directiva (UE) 2019/790 a Parlamentului European și a Consiliului din 17 aprilie 2019 privind dreptul de autor și drepturile conexe pe piața unică digitală și de modificare a Directivelor 96/9/CE și 2001/29/CE urmărește obiectivele de a adapta anumite excepții-cheie ale dreptului de autor la mediul digital și la cel transfrontalier, îmbunătăți practicile de acordare a licențelor și lărgirea accesului la conținut și de a asigura o piață performanță a dreptului de autor.*

La etapa adoptării Legii nr. 230/2022, Directiva (UE) 2019/790 a fost transpusă parțial, respectiv, din perspectiva calității Republicii Moldova de stat candidat al Uniunii Europene, se impune necesitatea de a asigura conformitatea deplină cu acquis-ul Uniunii Europene, inclusiv cu acest act european.

Modificările esențiale propuse în Legea nr. 230/2022, care vin să asigure transpunerea integrală a reglementărilor Directivei (UE) 2019/790 presupun reglementarea mecanismelor ce țin de:

➤ *Extragerea textului și a datelor în scopuri de cercetare științifică (art. 57¹).* Noile tehnologii permit analiza numerică automatizată a informațiilor în formă digitală, cum ar fi texte, sunete, imagini sau alte date, procedeu cunoscut în general sub denumirea de extragere a textului și a datelor. Extragerea textului și a datelor face posibilă prelucrarea unor volume mari de informații pentru dobândirea de noi cunoștințe și descoperirea de noi tendințe. Tehnologiile de extragere a textelor și a datelor predomină în economia digitală, însă este general recunoscut faptul că extragerea textelor și a datelor poate fi utilă mai ales cercetătorilor și, astfel, să sprijine cunoștințele și inovarea. Astfel de tehnologii sunt în beneficiul universităților și al altor organizații de cercetare, precum și al instituțiilor de conservare a patrimoniului cultural pentru că ar putea desfășura și cercetări în contextul activităților lor principale. Respectiv, organizații și instituții se pot confrunta însă cu insecuritate juridică în ceea ce privește măsura în care pot proceda la extragerea textului și a datelor din anumite conținuturi. În anumite cazuri, extragerea textului și a datelor poate presupune acte protejate prin drept de autor, prin dreptul sui generis privind bazele de date sau prin ambele, în special reproducerea operelor sau a altor obiecte protejate, extragerea de conținuturi dintr-o bază de date sau ambele, acte care survin, de exemplu, atunci când datele sunt normalizate în procesul de extragere a textului și a datelor. Dacă nu se aplică nicio excepție sau limitare, este necesară o autorizare din partea titularilor de drepturi pentru ca astfel de acte să poată fi întreprinse.

Prin urmare, se propune completarea Legii nr. 230/2022 cu prevederi ce țin de extragerea de text și de date, fără consimțământul autorului și titularului de drepturi și fără plata unei remunerații, de către organizațiile de cercetare și instituțiile de conservare a patrimoniului în scopul cercetării științifice privind opere sau alte obiecte protejate la care au acces în mod legal. Corespunzător, organizațiile de cercetare și instituțiile de conservare a patrimoniului cultural trebuie să păstreze copiile operelor sau ale altor obiecte protejate astfel realizate, cu un nivel adecvat de securitate și le pot păstra în scopul cercetării științifice, inclusiv pentru verificarea rezultatelor cercetării științifice. La rândul lor, autorii și titularii de drepturi pot aplica măsuri pentru a asigura securitatea și integritatea rețelelor și a bazelor de

date pe care și în care se conțin operele și alte obiecte protejate, cum ar fi măsuri de validare a adreselor IP sau a procedurilor de autentificare a utilizatorilor.

➤ *Utilizarea operelor și a altor obiecte protejate în activități didactice și transfrontaliere.* Pentru a facilita utilizările educaționale ale operelor și ale altor obiecte protejate, se propune exceptarea de la consimțământul autorului sau titularului de drepturi și fără plata vreunei remunerații, reproducerea, comunicarea publică, punerea la dispoziția publicului a operelor și a altor obiecte protejate, pentru utilizare digitală a acestora, inclusiv în mediul online și cel transfrontalier, în măsura justificată de scopul necomercial urmărit, de obiectivul unic de ilustrare didactică, cu condiția ca o astfel de utilizare are loc sub responsabilitatea instituției de învățământ, în incinta acesteia sau în alt loc, ori într-un mediu electronic securizat la care au acces doar elevii și studenții, precum și cadrele didactice ale instituției de învățământ și să fie însoțită de indicarea sursei, inclusiv a numelui autorului, cu excepția cazurilor în care acest lucru se dovedește a fi imposibil.

Prin urmare, utilizarea operelor sau a altor obiecte protejate în temeiul excepției sau al limitării în scopul unic al ilustrării didactice trebuie să se facă numai în contextul activităților de predare și de învățare desfășurate sub responsabilitatea instituțiilor de învățământ sau a entităților care oferă activități educaționale, inclusiv în cursul examenelor, sau când activitățile didactice se desfășoară în afara spațiilor instituției de învățământ. Totodată, un aspect important constă în faptul în cazul unei astfel de utilizări a operelor se impune necesitatea respectării drepturilor morale ale autorului, prin indicarea numelui acestuia.

➤ *Conservarea patrimoniului cultural.* În ultima perioadă, instituțiile de conservare a patrimoniului cultural s-au angajat să își conserveze colecțiile pentru generațiile viitoare, inclusiv pentru a rezolva problema uzurii tehnologice sau a degradării suporturilor inițiale ori pentru a asigura operele. Pentru un act de conservare a unei opere sau a unui alt obiect protejat din colecția unei instituții de conservare a patrimoniului cultural ar putea fi necesară reproducerea acestuia și, prin urmare, consimțământul sau permisiunea în acest scop de către titularii de drepturi în cauză.

Tehnologiile digitale oferă noi modalități de conservare a patrimoniului conținut în aceste colecții, dar creează și noi provocări. Având în vedere aceste noi provocări, este necesară adaptarea cadrului normativ actual prin prevederea unei excepții obligatorii de la dreptul de reproducere, pentru a permite astfel de acte de conservare de către astfel de instituții. O astfel de excepție trebuie să permită realizarea de copii cu ajutorul instrumentelor, mijloacelor sau tehnologiilor de conservare adecvate, în orice format sau mediu, în numărul necesar, în orice moment pe durata de viață a unei opere sau a unui alt obiect protejat și în măsura necesară în scopul conservării.

➤ *Utilizarea operelor și a altor obiecte protejate aflate în afara circuitului comercial.* Se consideră că o operă sau un obiect protejat se află în afara circuitului comercial atunci când se poate presupune cu bună-credință că întreaga operă sau întregul obiect protejat nu se află la dispoziția publicului prin canale comerciale obișnuite, după ce s-a depus un efort rezonabil pentru a determina dacă sunt disponibile publicului. Considerentul 30 din Directiva (UE) 2019/790 statuează că “*Instituțiile de conservare a patrimoniului cultural ar trebui să beneficieze de un cadru clar privind digitalizarea și difuzarea, inclusiv la nivel transfrontalier, a operelor sau a altor obiecte protejate considerate a fi în afara circuitului comercial în sensul prezentei directive. Cu toate acestea, caracteristicile colecțiilor de opere aflate în afara circuitului comercial sau de alte obiecte protejate, alături de volumul de opere și de alte obiecte protejate implicate în proiecte de digitalizare în masă, pot face extrem de dificilă obținerea autorizației prealabile din partea fiecărui titular de drepturi. Acest lucru poate fi datorat, de exemplu, vechimii operelor sau a altor obiecte protejate, valorii lor comerciale limitate, faptului că nu au fost niciodată destinate utilizării în scop comercial sau*

nu au fost niciodată exploatare comercial. Prin urmare, este necesar să se prevadă măsuri pentru a facilita anumite utilizări ale operelor sau ale altor obiecte protejate aflate în afara circuitului comercial care fac parte din colecțiile permanente ale instituțiilor de conservare a patrimoniului cultural.” În acest sens, prin proiect se propune reglementarea mecanismului ce ține de acordarea licenței neexclusive în scop necomercial de către organizațiile de gestiune colectivă licență neexclusivă pentru scopuri necomerciale instituțiilor de conservare a patrimoniului cultural pentru anumite utilizări ale operelor sau altor obiecte protejate aflate în afara circuitului comercial.

➤ *Protecția publicațiilor de presă în cazul utilizărilor online.* Disponibilitatea pe scară largă a publicațiilor de presă online a dus la apariția unor noi servicii online, pentru care reutilizarea publicațiilor de presă constituie o parte importantă a modelelor lor de afaceri și o sursă de venit. Editorii de publicații de presă se confruntă cu probleme în ceea ce privește acordarea de licențe pentru utilizarea online a publicațiilor lor către prestatorii de astfel de servicii, ceea ce le îngreunează recuperarea investițiilor. Atât timp cât editorii de publicații de presă nu sunt recunoscuți ca titulari de drepturi, acordarea de licențe și asigurarea respectării drepturilor privind publicațiile de presă referitoare la utilizările online de către prestatorii de servicii ale societății informaționale în mediul digital sunt adesea complexe și ineficiente.

În sensul proiectului de lege, editorul de presă este prestatorul de servicii la inițiativa, pe răspunderea editorială și sub supravegherea căruia este publicată, în orice formă de mass-media, scrisă sau online, o publicație de presă în sensul dispozițiilor prezentei legi. Conceptul de editor de publicație de presă include editorii de știri sau agențiile de știri, atunci când publică publicații.

Astfel, editorul unei publicații de presă are dreptul patrimonial exclusiv de a autoriza sau de a interzice utilizarea online a propriilor publicații de presă de către furnizorii de servicii online de partajare de conținut prin: reproducerea directă sau indirectă, temporară sau permanentă, prin orice mijloc și sub orice formă, în totalitate sau în parte, precum și stocarea permanentă ori temporară a acestora pe dispozitive de orice natură și în orice formă; punerea la dispoziția publicului, prin mijloace cu fir sau fără fir, prin internet, alte rețele de calculatoare sau prin orice alt procedeu similar, astfel încât acestea să poată fi accesate, în orice loc și în orice moment ales, în mod individual, de către public. Concomitent, aceste drepturi nu se aplică în cazul utilizării publicațiilor de presă în scop privat sau necomercial de către utilizatori individuali; introducerii de legături către pagini de internet (hyperlinkuri), precum și în cazul raportării în publicațiile de presă a unor simple fapte; utilizării unor cuvinte individuale sau a unor extrase foarte scurte dintr-o publicație de presă.

Este important de menționat faptul că, scopul amendamentelor propuse în acest context, este de a îmbunătăți poziția editorilor de presă în cazul utilizărilor online, în calitate de titular de drepturi, în fața creșterii accelerate a utilizărilor digitale și transfrontaliere a conținutului protejat de dreptul de autor.

Suplimentar, prin prezentul proiect de act normativ se propune amendarea art. 71 alin. (4) și corespunzător, a art. 72 alin. (4) din Legea nr. 230/2022, reieșind din necesitatea executării Hotărârii Curții Constituționale nr. 7 din 10.06.2025 privind controlul de constituționalitate a unor prevederi din Legea nr. 230 din 28 iulie 2022 privind dreptul de autor și drepturile conexe (dosar nr. 154a/2023) prin care a fost declarată neconstituțională *“omisiunea articolului 71 alin. (4) și a Anexei la Legea nr. 230 din 28 iunie 2022 privind dreptul de autor și drepturile conexe de a reglementa un mecanism de ajustare periodică a listei de echipamente supuse remunerației compensatorii, ținând cont de progresul tehnologic, de diversificarea constantă a mijloacelor de reproducere, precum și de alți factori relevanți care ar putea influența gama de echipamente, dispozitive și suporturi utilizate pentru realizarea copiilor private”*.

De menționat că, deși Curtea Constituțională a declarat neconstituțională omisiunea art. 71 alin. (4) din Legea nr. 230/2022 de a reglementa mecanismul de ajustare periodică a listei echipamentelor și a suporturilor materiale, se consideră judicioasă modificarea în acest context, inclusiv a art. 72 alin. (4) din Legea nr. 230/2022, având în vedere că atât copia privată, cât și reprografierea fac parte din categoria excepțiilor și limitărilor ale dreptului de reproducere și conțin practic aceeași procedură de compensare a potențialului prejudiciu (achitare a remunerației compensatorii) cauzat autorului sau titularului de drepturi prin realizarea de copii ale operelor protejate, dar fără consimțământul acestuia.

În context, potrivit proiectului, se propune ca lista echipamentelor și a suporturilor materiale pentru care se achită remunerație compensatorie pentru copie privată și respectiv, reprografiere, să poată fi revizuită o dată pe an, la propunerea AGEPI sau la solicitarea argumentată a cel puțin unui utilizator sau a unei organizații de gestiune colectivă. Respectiv, această revizuire a listei se va materializa prin modificarea corespunzătoare a anexei la Legea nr. 230/2022 (în cazul copiei private) și a Hotărârii Guvernului nr. 730/2024 în care se conține lista echipamentelor și a suporturilor materiale pentru care se achită remunerație compensatorie pentru reprografiere (în cazul reprografierii).

Propunerea ca lista echipamentelor și suporturilor materiale să fie revizuită inclusiv la solicitarea argumentată a utilizatorilor sau a organizațiilor de gestiune colectivă, se datorează faptului că potrivit procedurii reglementate de art. 71 și 72 din Legea nr. 230/2022, remunerația compensatorie se achită de utilizatori - persoanele fizice sau juridice care importă sau produc echipamentele și suporturile materiale care pot fi utilizate pentru copie privată și reprografiere, inclusiv centrele de copiere care utilizează acest echipament în cazul reprografierii. Această remunerație se achită organizației de gestiune colectivă desemnată cu dreptul de colectare, care la rândul său, o repartizează și achită pentru toți autorii și titularii de drepturi, conform metodologiilor, la fel, negociate dintre utilizatori și organizații de gestiune colectivă.

Suplimentar, proiectul conține inclusiv modificări de ordin tehnic, cum ar fi spre exemplu cele care au drept scop concretizarea calității de conducător al Agenției (director) în concordanță cu statutul juridic de autoritate administrativă subordonată Ministerului Justiției, statutul atribuit în redacția Legii cu privire la modificarea unor acte normative (migrarea autorităților administrative centrale) prin care a fost modificată inclusiv Legea nr. 114/2014 cu privire la Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală și care a intrat în vigoare la data de 1 ianuarie 2026.

3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare

Obligația de aliniere a legislației naționale la acquis-ul UE este un angajament al statului și, prin urmare, nu sunt identificate opțiuni alternative.

Lipsa unei intervenții de modificare a cadrului normativ în domeniul dreptului de autor și a drepturilor conexe va constitui un obstacol în procesul aderării Republicii Moldova și, totodată, va menține în continuare divergențele și carențele pe care le are la moment sistemul național din domeniu în raport cu sistemul european, precum și necorespunderea acestuia tuturor cerințelor de funcționare a pieței unice pentru drepturile de proprietate intelectuală, la nivel european.

4. Analiza impactului de reglementare

4.1. Impactul asupra sectorului public

Proiectul de act normativ va asigura îmbunătățirea relațiilor internaționale și a imaginii Republicii Moldova. Prin transpunerea actelor UE relevante în domeniul dreptului de autor și a drepturilor conexe, se va transmite un semnal pozitiv partenerilor internaționali privind angajamentul Republicii Moldova față de asigurarea unui nivel înalt de protecție a

acestui domeniu, precum și perfecționarea proceselor de gestiune a dreptului de autor și a drepturilor conexe. Aceste aspecte vor facilita integrarea în piața unică europeană, precum și participarea în inițiative internaționale din domeniu.
4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative <i>Proiectul legii pentru modificarea Legii nr. 230/2022 privind dreptul de autor și drepturile conexe (consolidarea cadrului normativ aplicabil dreptului de autor și drepturilor conexe) constituie o prioritate inclusă în Programul național de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană pentru anii 2025-2029, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 306/2025 (acțiunea normativă nr. 5 din Capitolul 7 "Dreptul proprietății intelectuale" Clusterul 2 "Piața internă") a fost elaborat cu suportului expertului Karol Kościński din cadrul proiectului Proiectului Uniunii Europene „Consolidarea drepturilor de proprietate intelectuală – Extindere și Vecinătate” (EU4IP).</i> Inițiativa normativă implică costuri ce țin de elaborarea proiectului de lege, iar o estimare financiară preliminară a costurilor de implementare a activităților planificate sunt prezentate în Programul Național de Aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană pentru anii 2025-2029 (acțiunea normativă nr. 5 din Capitolul 7 "Dreptul proprietății intelectuale" Clusterul 2 "Piața internă"). Totodată, implementarea amendamentelor propuse la Legea nr. 230/2022 nu va genera cheltuieli suplimentare din bugetul de stat.
4.3. Impactul asupra sectorului privat Consolidarea cadrului normativ în domeniul dreptului de autor și a drepturilor conexe, precum și alinierea acestuia la acquis-ul Uniunii Europene, generează efecte importante și asupra mediului de afaceri, implicit asupra utilizatorilor de opere și alte obiecte protejate prin drept de autor și drepturi conexe. Modificările introduse conform proiectului, implicit cele ce țin de raportul anual de transparență întocmit de către organizațiile de gestiune colectivă, urmăresc obiectivul de a asigura standarde înalte de guvernanță, gestiune financiară, transparență și raportare a remunerațiilor achitate de către utilizatori și colectate de către organizațiile de gestiune colectivă, inclusiv privind utilizarea sumelor alocate de către aceste entități serviciilor sociale, culturale și educaționale.
4.4. Impactul social Din punct de vedere social, proiectul facilitează accesul cetățenilor la cultură și educație. În mod special, amendamentele propuse la art. 59¹ ce țin de exportul și importul de exemplare în format accesibil în beneficiul persoanelor nevăzătoare, cu deficiențe de vedere sau cu dificultăți de citire a materialelor imprimate vizează în mod direct incluziunea, egalitatea de șanse și accesul la cultură fără limite teritoriale.
4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal
4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen În ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal, reieșind din amendamentele propuse, proiectul conține prevederea potrivit căreia "Prelucrarea datelor cu caracter personal efectuată în conformitate cu prezenta lege se realizează cu condiția respectării legislației privind protecția datelor cu caracter personal." (amendamentul propus la art. 1 din Legea nr. 230/2022).
4.5. Impactul asupra mediului
Nu este aplicabil.
4.6. Alte impacturi și informații relevante
Nu este aplicabil.
5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE

5.1. Măsuri normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională
Prin proiectul legii pentru modificarea <i>Legii nr. 230/2022 privind dreptul de autor și drepturile conexe (consolidarea cadrului normativ aplicabil dreptului de autor și drepturilor conexe)</i> se asigură transpunerea integrală a 13 acte UE din domeniu (menționate supra), cu accent pe protecția juridică a bazelor de date și a programelor pentru calculator, dreptul de închiriere și împrumut a anumitor drepturi conexe dreptului de autor, utilizările permise ale operelor orfane, utilizările anumitor opere și schimbul transfrontalier de exemplare în format accesibil de opere în beneficiul persoanelor nevăzătoare, cu deficiențe de vedere sau cu dificultăți de citire a materialelor imprimate, reglementarea drepturilor editorilor de presă și nu în ultimul rând, gestiunea colectivă a dreptului de autor și a drepturilor conexe. Transpunerea integrală a celor 13 acte UE în proiectul legii, inclusiv prin norme care vor intra în vigoare la data aderării Republicii Moldova la Uniunea Europeană, asigură alinierea deplină a legislației naționale în materia dreptului de autor și drepturilor conexe, astfel încât, la momentul aderării Republicii Moldova la Uniunea Europeană, să fie asigurată aplicarea corespunzătoare a cadrului normativ relevant. Pentru actele UE care fac obiectul transpunerii conform proiectului de act normativ au fost perfectate tabele de concordanță.
5.2. Măsuri normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE
Nu este aplicabil.
6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ
În conformitate cu prevederile art. 8 lit. a) și art. 9 alin. (1) și (2) din Legea nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, la data de 26.02.2026 a fost publicat anunțul privind inițierea elaborării acestui proiect, pe portalul guvernamental https://particip.gov.md³, pe site-ul web oficial al Ministerului Justiției https://justice.gov.md⁴, precum și pe site-ul web oficial al Agenției de Stat pentru Proprietatea Intelectuală https://agepi.gov.md⁵, fiind solicitată implicarea tuturor subiecților interesați prin prezentarea propunerilor în acest sens, până la data de 18.03.2026 inclusiv. La această etapă, au fost recepționate propuneri din partea Asociațiilor Obștești Asociația Națională „COPYRIGHT”, „Asociația Națională a Producătorilor de Fonograme și Interpreți”, „AUTORITY”, „ARTTON”, Asociația pentru Drepturile la Reproducerea Operelor „ADERO” și Asociația Națională pentru Protecția Creației Intelectuale. La prezentarea propunerilor, de fapt, nu s-a ținut cont de obiectivul proiectului, cel de transpunere a actelor UE relevante. Prin urmare, o parte din propuneri vor constitui obiectul de analiză în contextul unui alt proiect de act normativ. În raport cu propunerile recepționate la etapa anunțului privind inițierea elaborării proiectului de lege a fost perfectat tabelul de sinteză.
7. Concluziile expertizelor
Urmează a fi completat ulterior efectuării acestora.
8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent
Prezentul proiect se încadrează perfect în cadrul normativ în vigoare, întrucât are drept scop consolidarea unui mecanism deja instituit și reglementat.

³ <https://particip.gov.md/ru/document/stages/ministerul-justitiei-informeaza-despre-initierea-elaborarii-proiectului-de-lege-pentru-modificarea-l/16267>

⁴ <https://justice.gov.md/ro/content/anunt-privind-initierea-elaborarii-proiectului-de-lege-pentru-modificarea-legii-nr-2302022>

⁵ <https://agepi.gov.md/ro/news/anun%C8%9B-privind-ini%C8%9Bierea-elabor%C4%83rii-proiectului-de-lege-pentru-modificarea-legii-nr-2302022>

Totodată, urmare adoptării proiectului, vor fi necesare elaborarea și aprobarea:

- prin hotărâre de Guvern a mecanismului ce ține de modul de compensare a remunerației pentru împrumutul public, cuantumul și procedura de colectare și repartizare a acesteia. Propunerea ca acest act normativ să fie elaborat și promovat de către Ministerul Culturii are ca bază mecanismul propus în raport cu art. 77 din Legea nr. 230/2022 și, implicit atribuțiile acestuia în raport cu sistemul de biblioteci, conferit prin Legea nr. 160/2017 cu privire la biblioteci.

- modificărilor la Hotărârea Guvernului nr. 815/2023 pentru aprobarea Regulamentului privind procedura de control al activității organizațiilor de gestiune colectivă și a structurilor comune de colectare.

În ceea ce privește intrarea în vigoare a amendamentelor propuse, reieșind din esența acestora, se propun perioade diferite de intrare în vigoare, conform art. II din proiect, după cum urmează:

1) data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova. Amendamentele care au drept scop executarea Hotărârii Curții Constituționale nr. 7 din 10.06.2025 privind controlul de constituționalitate a unor prevederi din Legea nr. 230 din 28 iulie 2022 privind dreptul de autor și drepturile conexe, concretizarea statutului de conducător al AGEPI, precum și cele care vin să îmbunătățească unele reguli ale gestiunii colective ale dreptului de autor și drepturilor conexe se consideră judicios să intre în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, deoarece vin să asigure executarea actului constituțional, a altor acte normative, precum și să îmbunătățească regulile de activitate ale organizațiilor de gestiune colectivă.

2) 1 ianuarie 2028. În raport cu art. 96 din Legea nr. 230/2022, ce vizează raportul anual de transparență, prin proiect au fost propuse modificări substanțiale. Potrivit alineatului (1) al aceluiași articol, raportul anual de transparență se întocmește de către organizația de gestiune colectivă în termen de 8 luni de la încheierea exercițiului financiar resectiv. Prin urmare, având în vedere că acest act preponderent este constituit din informații financiare, este necesară o perioadă tranzitorie pentru aceste entități să asigure întocmirea raportului, conform noilor cerințe.

3) data intrării în vigoare a Tratatului de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană. Majoritatea amendamentelor ce se conțin în proiect, se propun să intre în vigoare la această dată, deoarece presupun calitatea Republicii Moldova de stat membru al Uniunii Europene.

9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ

Implementarea amendamentelor propuse prin prezentul proiect de act normativ urmează a fi asigurată de către AGEPI, în calitate de autoritate investită cu atribuții funcționale pe segmentul dreptului de autor și drepturilor conexe, organizații de gestiune colectivă, în calitate de entități ce au misiunea de bază de a gestiona dreptul de autor sau drepturile conexe și utilizatori, în calitate de persoane fizice sau juridice care utilizează opere și/sau alte obiecte protejate.

În ceea ce privește, excepțiile de la dreptul de împrumut public (art. 77), la nivel de cadru normativ secundar, aceste amendamente urmează a fi implementate de către Ministerul Culturii, având în vedere prerogativele atribuite ministerului conform art. 15 din Legea nr.160/2017 cu privire la biblioteci.